

транспортного засобу для переміщення предметів контрабанди через митний кордон України з такими кваліфікуючими ознаками як вчинення цього злочину службовою особою, повторно, за попередньою змовою групою осіб; 5) криміналізувати контрабанду товарів у великих розмірах, тобто повернутися до попередньої редакції ч. 1 ст. 201 КК України.

УДК 340 (043.2)

Гурська Н. О., студентка,
Інститут прокуратури і слідства,
Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса
Науковий керівник: Колодін Д. О., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ В СТАНІ АЛКОГОЛЬНОГО СП'ЯНІННЯ

Керування автомобілем в нетверезому стані є серйозним порушенням правил дорожнього руху. Дорожньо-транспортні пригоди, що трапляються з водіями, які керували транспортними засобами в стані алкогольного сп'яніння, в більшості випадків мають тяжкі наслідки – від завдання матеріальної шкоди до загибелі як самого порушника, так і інших учасників дорожнього руху. У деяких країнах за водіння в нетверезому стані можуть навіть стратити. Наприклад, не так давно в Китаї водія, який знаходився у стані алкогольного сп'яніння, засудили до розстрілу. Проте, в Україні на відміну від багатьох країн світу для любителів їзди в п'яному вигляді не передбачено навіть кримінальної відповідальності.

Натомість з 14 грудня 2013 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до ст. 130 КУпАП щодо посилення відповідальності за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння», згідно з яким, водіїв штрафуватимуть на суму 200-350 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. За повторне порушення – позбавляти прав від 2 до 3 років з оплатним вилученням транспортного засобу [2].

Незважаючи на таке посилення відповідальності деякі адвокати та політики вважають недостатньо адміністративного покарання. Так адвокат Є. Грушовець вважає, що «ураховуючи наслідки, які можуть бути завдані водієм напідпитку, за керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння водій-порушник повинен нести кримінальну відповідальність. Адже, сідаючи у стані алкогольного сп'яніння за кермо, потенційний порушник завжди має альтернативні засоби пересування:

громадський транспорт, таксі, послуги драйвера. При цьому факультативною правовою санкцією до порушника обов'язково повинно бути безоплатне вилучення транспортного засобу без жодної на те альтернативи» [4]. Дійсно, людина в стані алкогольного сп'яніння не може адекватно оцінити ситуацію на дорозі та вчасно відреагувати на її зміни і прийняти правильне рішення, що й призводить до скоєння ДТП.

Ще більш активну позицію в даному питанні продемонстрував депутат Геннадій Москаль. 23 грудня 2013 р. він зареєстрував в парламенті проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за експлуатацію транспортних засобів у стані алкогольного, наркотичного та іншого сп'яніння». Він пропонував залишити адміністративну відповідальність за знаходження за кермом у стані легкого алкогольного, наркотичного та іншого сп'яніння (від 0,5 до 1,5 проміле) і ввести кримінальну відповідальність за водіння автомобіля при середньому ступені, важкому і умовно-смертельному алкогольному сп'янінню і аналогічному стані наркотичного чи іншого сп'яніння. При цьому відмова від проходження медичного огляду на стан сп'яніння депутат пропонував прирівняти до перебування особи в умовно-смертельному ступені алкогольного сп'яніння [3]. Але 6 лютого 2014 року Верховна Рада направила на доопрацювання даний законопроект.

Чинним законодавством, а саме ст. 286 ККУ, передбачається кримінальна відповідальність водіїв за порушення правил безпеки дорожнього руху лише у випадку настання негативних наслідків скоєння правопорушення (заподіяння тілесних ушкоджень, смерть потерпілого) [1, с. 112]. А вчинення злочину в стані алкогольного сп'яніння є обставиною, що обтяжує провину [1, с. 23].

Загалом статистика ДТП в Україні залишається невтішною. Згідно Доповіді ВООЗ «Про стан безпеки дорожнього руху в світі» за показником смертності внаслідок ДТП Україна посідає п'яте місце в Європі.

Враховуючи вищезазначене, слід зробити наступні висновки:

1) необхідно визнати алкогольне сп'яніння ознакою злочину, передбаченого ст. 286 ККУ – «порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами», а також посилити відповідальність за його вчинення особою, що в подальшому ухилилась від обстеження на стан сп'яніння.

2) логічним також є віднесення до обставин, що особливо обтяжує відповідальність, вчинення злочину особою, що позбавлена права керування транспортним засобом, оскільки така міра відповідальності застосовується лише за грубі порушення, що в свою чергу свідчить про схильність винного до ігнорування вимог закону.

3) крім того, існує певна необхідність узгодити норми адміністративного та кримінального права. Так після внесення змін до КУпАП, якими передбачена можливість позбавлення права на керування транспортними засобами строком до 10 років у випадку систематичності порушення правил дорожнього руху (ч. 3, ст. 130), виникла певна невідповідність з ККУ, який передбачає можливість такого позбавлення лише до 3 років (ст. 286). Очевидно, що адміністративне покарання не може бути суворішим за кримінальне. Тому необхідно надати судам право призначати кримінальне покарання з позбавленням права керувати транспортним засобом на строк до 10 років, якщо особа, яка вчинила злочин, раніше притягалась до відповідальності за керування транспортним засобом у стані сп'яніння.

Посиливши таким чином відповідальність за керування транспортним засобом в стані алкогольного сп'яніння, підвищиться безпека дорожнього руху, а найважливіше – відбудеться зниження нещасних випадків та збереження невинних життів.

Література

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами і допов. на жовтень 2014 року: (Відповідає офіц. текстові) – К.: Алерта, 2014. – 185 с.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.

3. Москаль Г. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за експлуатацію транспортних засобів у стані алкогольного, наркотичного та іншого сп'яніння» / Г. Москаль [Електронний ресурс]. – Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.../GG2XW00A.htm.

4. Грушовець Є. За керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння водій повинен нести кримінальну відповідальність / Є. Грушовець / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/45219-evgen_grushovec_zh_keruvannya_transportnim_zasobom_u_stani_a.html